

Titulars

Esdeveniments més rellevants dels mesos:

1. JUSTÍCIA I CONSTRUCCIÓ DE PAU

- Se celebren converses de pau entre el Govern Federal de Transició i la facció moderada de l'Aliança per al Realliberament de Somàlia a Djibouti, sota la facilitació de les Nacions Unides.
- Un comunicat suposadament procedent del líder del grup armat d'oposició LRA, Joseph Kony, decreta la dissolució de l'equip actual negociador en les converses de Juba.

2. JUSTÍCIA INTERNACIONAL: CORT PENAL INTERNACIONAL (CPI)

- Un menor exsoldat congolès declara davant el TPI. Es tracta del primer testimoni que compareix en el judici a l'exsenyor de la guerra Thomas Lubanga.
- L'Autoritat Palestina reconeix la jurisdicció del TPI, la qual cosa permetria emprendre una investigació sobre els possibles crims de guerra comesos a Gaza.
- El TPI anuncia que el proper 4 de març farà pública la seva decisió sobre l'ordre d'arrest que se li ha sol·licitat contra el president sudanès Omar al-Baixir.

3. TRIBUNALS PENALS INTERNACIONALS *AD HOC*

- El TPII deixa en llibertat l'expresident de Sèrbia, Milan Milutinovic, després de declarar-lo innocent dels càrrecs de crims de guerra a Kosovo que se li imputaven.
- El TPIR condemna Emmanuel Rukundo, excapellà de les forces armades de Rwanda, a 25 anys de presó per genocidi i crims contra la humanitat.
- El TPIR confirma la condemna a cadena perpètua de François Karera. Karera fou governador de Kigali-Rural durant el genocidi perpetrat el 1994 contra els tutsis.
- El fiscal del Tribunal Especial per a Sierra Leone informa que l'escassetat de fons podria obligar a deixar en llibertat l'expresident liberianà Charles Taylor.

4. TRIBUNALS PENALS MIXTES, HÍBRIDS O INTERNACIONALITZATS

- Les Cambres Extraordinàries dels Tribunals de Cambodja inicien el judici per genocidi al cap de la cambra de tortures dels khmers roigs, Kaing Guev Eav, àlies *Duch*.

- El Tribunal Especial de l'ONU per al Líban entrarà en funcionament a partir del dia 1 de març.

5. JUSTÍCIA ORDINÀRIA I SISTEMES TRADICIONALS DE JUSTÍCIA

- Un tribunal de Kigali condemna l'exministra de justícia a cadena perpètua per incitació a la violència en el genocidi de Rwanda.
- Un jutge de la sala penal de l'Audiència Nacional d'Espanya ordena jutjar els responsables de l'assassinat de sis sacerdots jesuïtes al novembre de 1989 a El Salvador.
- Condemnen el fill de Charles Taylor a 97 anys de presó als EUA per tortures comeses a Libèria.

6. LLEIS D'AMNISTIA

7. COMISSIÓ DE LA VERITAT I ALTRES COMISSIONS

- La presidenta de Libèria demana disculpes a la nació pel suport que va oferir en el seu moment .
- El president del Comitè Judicial del Senat insta a la creació d'una comissió de la veritat per investigar les accions de l'administració Bush.

8. REPARACIONS

- El Programa Nacional de Compensació de Guatemala anuncia la intenció del govern de desclassificar els documents que descriuen les violacions de drets humans comeses pels militars durant la guerra civil. (RE) *Jurist*, 02/02/09.

1. JUSTÍCIA I CONSTRUCCIÓ DE PAU

África

ÀFRICA OCCIDENTAL: El darrer informe del secretari general de l'ONU sobre la regió i la labor de la missió de les Nacions Unides per a la regió occidental del continent africà, UNOWA, subratlla la necessitat d'enfortir la capacitat de l'organització en la prevenció de conflictes i la construcció de pau, a més d'ampliar el seu paper en la lluita contra el narcotràfic a la regió, en coordinació amb la CEDEAO i l'ONUDD. Així mateix, afegix que, tot i que els esforços per conservar la pau i l'estabilitat han donat fruit, la regió necessita una aproximació conjunta i coordinada de tots els actors per fer front a la inseguretat alimentària i als efectes de la crisi econòmica. El representant especial del secretari general de l'ONU per a la regió, Said Djinnit, ha remarcat l'atur juvenil, la corrupció i la crisi alimentària com els reptes principals de la UNOWA. També ha destacat el fet que encara no hi ha una resposta adequada a les causes principals dels conflictes armats que van assolir la regió. Malgrat els avenços assolits en democratització, segons Djinnit, els cops d'estat recents a Mauritània i Guinea han significat un pas enrere i podrien tenir un efecte dòmino a la zona. (JCP) UN, 19 i 21/01/09.

CONGO, RD: El representant de l'ONU a la República Democràtica del Congo (RDC) apel·la al grup rebel principal implicat en el conflicte perquè acabi la rebel·lió i iniciï un procés de pau, després de la detenció del seu líder, el general Laurent Nkunda. La lluita entre la milícia majoritàriament tutsi de Nkunda, el National Congress for the Defence of the People (CNDP), i les forces congoleeses han ocasionat el desarrelament d'unes 250.000 persones des d'agost de 2008, a més de les 800.000 que ja estan desplaçades a la regió, principalment a la província de Kivu, amb fronteres a Rwanda i Uganda. Els governs de la RDC i de Rwanda han estat implicats en operacions militars conjuntes a l'est de la RDC contra les Democratic Forces for the Liberation of Rwanda (FDLR), un grup hutu que es troba a la RDC des del genocidi de 1994. (JCP), 23/01/09

Olusegun Obasanjo, enviat especial del secretari general de l'ONU a la regió dels Grans Llacs, informa que les tensions entre la República Democràtica del Congo (RDC) i Rwanda comencen a alleujar-se a mesura que avancen les converses de pau entre el govern de la RDC, afavorides per l'ONU i el grup tutsi National Congress for the Defence of the People (CNDP). Obasanjo afegix que la cooperació entre la RDC i Rwanda ha millorat tot i que, com recorda, al novembre de 2008 les relacions entre Kinshasa i Kigali s'havien deteriorat considerablement. Així mateix, destaca el fet que tots dos països han acordat un pla militar per pressionar les Democratic Forces for the Liberation of Rwanda (FDLR), implicades en els enfrontaments que tenen lloc al nord de Kivu, on l'exèrcit nacional, les FARDC, el CNDP i altres grups rebels, com ara els mai-mai, han protagonitzat enfrontaments i han format aliances. (JCP) UN, 15/01/09.

Les converses directes entre el grup armat CNDP, liderat per Laurent Nkunda, i el govern congolès es reprenen el 7 de gener amb la mediació de Benjamin Mkapa, expresident tanzà i representant de la UA per al conflicte. El representant de l'ONU, Olusegun Obasanjo, absent, n'és el líder mediador, i ha exhortat les parts a acordar un cessament de les hostilitats. Aquest reinici de les converses s'ha obtingut després de les demandes contínues de les Nacions Unides. Les dues primeres sessions de les converses de pau es van suspendre el 20 de desembre sense que s'adoptés cap declaració comuna de

cessament de les hostilitats. Mkapa ha destacat que aquesta tercera sessió hauria d'examinar la possibilitat de celebrar una cimera regional dels caps d'estat sobre el conflicte abans de mitjan gener, per informar els líders de la regió sobre l'evolució de les negociacions. (JCP) AFP a *Jeune Afrique*, 05 i 06/01/09; Reuters, 07/01/09; *Xinhua* a *Jeune Afrique*, 08/01/09.

A Nairobi, Kenya, se celebra la tercera ronda de negociacions entre el govern de la República Democràtica del Congo (RDC) i el National Congress for the Defence of the People (CNDP), en què exerceixen de facilitadors l'expresident nigerià, Olusegun Obasanjo, i el representant de la Unió Africana i de la Conferència Internacional sobre els Grans Llacs, Benjamin Mkapa. L'objectiu de la reunió és assolir un acord sobre el cessament formal de les hostilitats, per alleujar el sofriment humà que continua afectant els habitants de la zona. (JCP), 07/01/09.

L'enviat especial de l'ONU per al procés de pau entre la República Democràtica del Congo i el CNDP, l'expresident nigerià Olusegun Obasanjo, anuncia que les converses que tenen lloc a Nairobi estan avançant lentament, si bé hi ha elements que sí que han progressat al llarg dels darrers mesos. És el cas de la relació entre la RDC i Rwanda, que ha millorat ostensiblement després d'assolir l'acord pel qual les tropes rwandeses col·laboraran amb les congoleeses a fi de forçar el desarmament del grup armat d'oposició hutu rwandès FDLR. A Nairobi, el coordinador de la UA per al procés, Benjamin Mkapa, ha posposat la tercera sessió de les converses de pau fins al 25 de gener. (JCP) Reuters, 15/01/09; UN, 12 i 15/01/09.

SOMÀLIA: Se celebren converses de pau entre el Govern Federal de Transició (GFT) i la facció moderada de l'Aliança per al Realliberament de Somàlia (ARS) a Djibouti, sota la facilitació de les Nacions Unides, que està intentant conformar un govern en què participin totes les parts. Paral·lelament, el primer ministre Nur Hassan Hussein ha anunciat la seva disposició a ocupar el lloc de president del GFT. (JCP) BBC, 15/01/09.

La UA critica la cobertura negativa sobre Somàlia que fan els mitjans de comunicació. Afirmar que la retirada de les tropes etiòps és un pas important vers la pau i l'estabilitat del país, si bé s'ha informat de la qüestió com si es tractés d'un esdeveniment negatiu. La UA ha destacat que els fets positius a Somàlia sempre s'infravaloren, mentre que els negatius es posen especialment en relleu. (JCP) Reuters, 16/01/09.

SUDAN: Ban Ki-moon, secretari general de l'ONU, celebra l'acord entre el govern del Sudan i el Moviment per la Justícia i la Igualtat, signat aquest dimarts a Doha amb l'objectiu de resoldre el conflicte a Darfur. L'acord té el suport del govern de Qatar i del mitjancer principal adjunt de la Unió Africana i de l'ONU, Djibrill Bassole, que ha declarat que el document representa un pas molt positiu en els esforços per negociar una solució pacífica a aquest conflicte tan prolongat. Per la seva banda, Ban Ki-moon ha instat el govern del Sudan i el Moviment per la Justícia i la Igualtat a avançar tan expeditivament com sigui possible vers un cessament d'hostilitats i vers un acord detallat en el marc de converses àmplies i inclusives. El secretari de les Nacions Unides subratlla que, mentre les parts no renunciïn a les hostilitats, la situació a Darfur no podrà millorar. Així mateix, reitera la determinació de l'ONU a continuar mitjançant, contribuir al manteniment de la pau i la labor humanitària de forma imparcial i donar suport als esforços de les parts per assolir una solució política del conflicte. (JCP) UN, 17/02/09.

L'ONU destaca els progressos assolits per les parts signatàries de l'Acord de Pau de 2005, que va acabar amb la guerra civil del Sudan, i les insta a redoblar els esforços per assolir objectius com ara la celebració d'eleccions i la demarcació de fronteres. En una declaració, la missió de l'ONU al Sudan

(UNMIS, en les seves sigles en anglès) destaca el fet que s'hagi mantingut l'alto el foc i recorda que el procés requereix un esforç intensificat per part dels implicats i la comunitat internacional. (JCP) UN, 09/01/09.

Diversos informes destaquen la fragilitat de l'acord de pau que va finalitzar el conflicte nord-sud al Sudan quatre anys després que se signés. En l'informe «Against the gathering storm: securing Sudan's Comprehensive Peace Agreement», l'organització Chatham House afirma que els endarreriments en els temes determinants de l'acord de pau, com la demarcació fronterera, el procés de desarmament, la reintegració d'excombatents i la publicació del cens electoral, juntament amb l'ús dels recursos econòmics del nord i del sud per finançar l'ampliació dels exèrcits (SAF i SPLA, respectivament), posen en dubte l'estabilitat futura del país. Aquest informe assegura que, el Kordofan meridional és un polvorí que, si no es prenen les mesures adequades, podria esclatar i convertir-se en un segon Darfur i arrossegar novament el conjunt del país a la guerra civil. Així mateix, Refugees International ha advertit en un informe que la refutació dels resultats del cens de població, elaborat el 2008, i els reptes logístics que suposa la celebració de les eleccions al juliol amenacen de fer fracassar el procés de pau. Per la seva banda, l'ONU ha celebrat les fites assolides fins ara pel govern d'unitat nacional, però ha demanat a les parts que redoblin els esforços per aconseguir que se celebrin les eleccions el 2009, i es resolgui ràpidament la demarcació de la frontera i la posada en marxa del programa de DDR. (JCP) UN, Reuters, 09/01/09.

UGANDA (NORD): Un comunicat suposadament procedent del líder del grup armat d'oposició LRA, Joseph Kony, decreta la dissolució de l'equip negociador actual en les converses de Juba encapçalat per David Nyekorach Matsanga. La raó d'aquesta decisió, segons el text, és assolir un final pacífic del conflicte al nord d'Uganda. El comunicat estableix que, a més de Matsanga, també ha de deixar el càrrec Justin Labeja, el vicepresident de la delegació en les converses de pau i confident de Joseph Kony. No obstant això, Matsanga ha afirmat que aquesta declaració no procedeix de Kony, ja que s'havien comunicat recentment i el líder de l'LRA li havia confirmat que estava satisfet amb la seva tasca. Matsanga sosté que el comunicat deu provenir d'un sector del grup que es nega que els no atxoli tinguin proximitat al líder del grup, ja que Matsanga és de l'ètnia mugisu, de l'est del país. Ha fet aquestes declaracions en tornar de Maputo, on s'ha entrevistat amb l'enviat especial del secretari general de l'ONU per al procés de pau al nord d'Uganda, Joaquim Chissano. (JCP) *Sudan Tribune*, 10/01/09; *Monitor*, 13/01/09.

Europa

GRÈCIA - XIPRE: Continuen les converses afavorides per l'ONU entre líders greco i turcoxipriotes amb l'objectiu de reunificar aquesta illa del Mediterrani. El diàleg se centra en les relacions entre el govern federal i els estats constituents, i també en els mecanismes que permetin desempantanegar el problema. Al maig de 2008, el líder grecoxipriota Demetris Christofias i el turcoxipriota, Mehmet Ali Talat, es van comprometre a establir una aliança que implicaria la creació d'un govern federal amb una sola identitat internacional, juntament amb un estat constituent turcoxipriota i el seu equivalent grec, amb el mateix estatus. (JCP) UN, 12/01/09.

Caucas i Rússia

Després d'una ronda de negociacions, Geòrgia i Rússia acorden l'establiment d'un mecanisme de prevenció i solució de conflictes, que s'ha adoptat per consens. Diplomàtics de tots dos països declaren que aquest mecanisme s'ha creat per donar suport a la pau, l'estabilitat i la seguretat, i per prevenir i, si cal, respondre a incidents que podrien causar sofriment a la població civil. Afirmen que l'acord constitueix un pas important vers l'estabilitat i la seguretat de la regió. El mecanisme pactat estableix que les parts es reuniran com a mínim un cop per setmana. Al llarg de les converses, l'ONU, la Unió Europea i l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa exerciran de mitjanceres. (JCP) UN, 18/02/09.

Asia

FILIPINES (MINDANAO-MILF): El president de Timor Oriental, José Ramos-Horta, es mostra disposat a col·laborar en la resolució del conflicte a Mindanao si ho decideixen el govern filipí i el MILF. Segons l'organització Initiative for International Dialogue, que és qui li ha fet la proposta d'implicar-se en el procés negociador, Ramos-Horta podria complementar les tasques de facilitació que duu a terme Malàisia. (JCP) *Mindanews*, 12/01/09.

El govern nomena quatre dels cinc nous membres del panel negociador per a les converses de pau. El fins aleshores viceministre d'Exteriors, Rafael Seguis, serà el nou cap del panel. Adelbert Antonino, exalcalde de la ciutat de General Santos, hi actuarà en representació de les comunitats cristianes, mentre que Ronald Adamat serà el representant de la població indígena lumad. El ministre de Reforma Agrària, Nasser Pangandaman, serà l'únic del panel anterior que seguirà a l'equip nou. El govern s'ha compromès a nomenar en breu un cinquè membre del panel. Al llarg de les darreres setmanes, diverses organitzacions de la societat civil, juntament amb l'arquebisbe de Cotobato, han reclamat repetidament a les parts que deixin la violència i reprenguin les converses de pau. Tanmateix, altres líders locals, com el governador de North Cotobato, han instat el govern a no negociar amb un grup que consideren terrorista. (JCP) *Mindanews*, 03/01/09.

NEPAL: Un informe del secretari general de l'ONU sobre els progressos en el procés de pau assegura que encara hi ha reptes nombrosos que dificulten la consolidació plena de la pau al país. Un dels obstacles principals és el fet que els partits polítics principals no hagin assolit un acord sobre el comitè que hauria de supervisar la integració i la rehabilitació dels combatents maoistes. La lentitud en el procés constitucional també constitueix un escull. El secretari general alerta també sobre la greu situació de seguretat a la regió del Terai, amb una presència elevada de grups armats les activitats dels quals són criminals i no polítiques. (JCP) UN, 02/01/09.

<http://www.un.org/spanish/docs/report09/repl09.htm>

Orient Mitjà

El coordinador de l'ONU per al procés de pau a l'Orient Mitjà sosté que els reptes per assolir la pau en aquesta regió són enormes, però poden superar-se. Robert Serry declara davant el Consell de Seguretat que no s'ha assolit un alto el foc definitiu i que hi ha el perill constant de tornar a les condicions de l'any passat o encara pitjor, que es reprengui o empitjori la violència. Serry subratlla que un alto el foc només podrà ser durador si s'avança en qüestions com l'intercanvi de presoners palestins, l'alliberament del soldat israelià Gilad Shalid i accions pera

prevenir la represa del contraban d'armes a Gaza. Entre els desafiaments, Serry esmenta la creació d'un govern de coalició israelià que respecti els compromisos del full de ruta encaminats a l'establiment de dos estats, l'israelià i el palestí, que convisquin en pau. Així mateix, afegeix que és important que al-Fatah i Hamàs resolguin les seves diferències perquè estableixin un govern unit i preparin el camí per a la celebració d'eleccions presidencials i legislatives. (JCP) UN, 18/02/09.

2. JUSTICIA INTERNACIONAL: CORTE PENAL INTERNACIONAL (CPI)

Tribunal Penal Internacional per a l'Antiga Iugoslàvia (TPII)

El TPII deixa en llibertat l'expresident de Sèrbia, Milan Milutinovic, després de declarar-lo innocent dels càrrecs de crims de guerra a Kosovo que se li imputaven. El dictamen dels jutges del cas indica que la fiscalia no ha aconseguit provar que l'exmandatari hagi contribuït significativament a les atrocitats perpetrades a Kosovo l'any 1999, ni que hagi tingut control directe sobre les accions de les forces que van cometre aquests abusos. En la pràctica, era Slobodan Milošević qui tenia l'autoritat i comandava aquestes forces, afegeix la resolució. D'altra banda, els magistrats del TPII condemnen altres cinc exfuncionaris serbis d'alt rang a penes d'entre 15 i 22 anys de presó. Es tracta de l'exviceprimer ministre, Nikola Sainovic; l'excap de l'exèrcit, Dragoljub Ojdanic, i tres exgenerals més, un d'ells de la policia nacional. Aquest ha estat el primer veredict de la instància penal de l'Haia relacionat amb crims de guerra i de lesa humanitat comesos a Kosovo l'any 1999. Entre les acusacions també hi ha les deportacions i transferències forçoses de la població albanokosovar. Els jutges del Tribunal assenyalen que els condemnats van participar a l'empresa criminal conjunta d'intentar modificar l'equilibri ètnic a Kosovo per assegurar el control de les autoritats sèrbies en aquesta província de majoria albanesa. L'execució del pla comportava l'ús de mitjans criminals, com ara deportacions, assassinats, transferències forçoses i persecució dels albanokosovars. Els magistrats afegeixen que aquestes accions deliberades van obligar a fugir prop de 700.000 albanokosovars entre març i juny de 1999, abans que les tropes de l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN) hi intervinguessin per expulsar l'exèrcit iugoslau i aturar la neteja ètnica. (OJ) UN, 27/02/09.

L'únic serbi que el TPII absoldrà de càrrecs de crims de guerra vol que Sèrbia l'indemnitzi pels quatre anys i mig que va passar a la presó. Miroslav Radic, excapità de l'exèrcit iugoslau, demana 700.000 dòlars a Sèrbia, atès que és impossible presentar aquesta classe de demandes contra el TPII. Funcionaris serbis declaren que el país no pot responsabilitzar-se dels fets, perquè el judici de Radic va tenir lloc a l'estranger. Els advocats de Radic, però, al·leguen que la demanda s'ha d'entendre com una qüestió nacional, perquè Sèrbia va autoritzar el trasllat de ciutadans a l'Haia. La jutge Vera Prčić declara que el Consell de Seguretat, creador del TPII, és qui finalment podria decidir qui és responsable dels danys ocasionats. S'espera que la decisió final arribi el 24 d'abril. Radic es va lliurar el 2003, després que el TPII l'acusés de ser responsable de la matança de 200 presoners de guerra croats a Vukovar, i el Tribunal el va absoldre al setembre de 2007. (OJ) RNW International Justice, 19/02/09.

El TPII es pronunciarà sobre el cas Milutinovic, que implica sis funcionaris polítics, militars i policials d'alt rang de Sèrbia i de l'antiga Iugoslàvia, acusats d'haver comès crims a Kosovo l'any 1999. Aquest veredict serà el primer que emetrà el Tribunal per crims perpetrats per les forces sèrbies contra els albanokosovars durant el conflicte en aquest país. Els acusats,

tots ells antics col·laboradors de l'exlíder iugoslau Slobodan Milosevic, són l'expresident serbi Milan Milutinovic, el viceprimer ministre iugoslau Nikola Sainovic, el cap de personal de l'exèrcit iugoslau Dragoljub Ojdanic, els generals de l'exèrcit iugoslau Nebojsa Pavkovic i Vladimir Lazarevic, i el director de la policia sèrbia Sreten Lukic. La fiscalia acusa tots sis dels crims comesos al llarg de la campanya de terror i violència empresa contra els albanokosovars i altres ciutadans no serbis. L'acusació al·lega que totes aquestes persones van participar en una acció criminal conjunta dissenyada per modificar l'equilibri ètnic a Kosovo i garantir el control serbi del territori. (OJ) RNW International Justice, 25/02/09.

Els jutges del TPII suspenen indefinidament el judici de l'ultranacionalista serbi Vojislav Seselj, previst per a l'11 de febrer, atès que no poden garantir la seguretat dels testimonis, i informen que les audiències prosseguiran quan hi hagi les condicions adequades. La decisió és la resposta a una moció presentada per la fiscalia el dia 15 de gener, que exigia l'ajornament immediat del procés. El fiscal Daryl Mundis informa que hi ha proves feaents que continuar amb el judici en faria perillar la integritat i l'equitat. Seselj es va lliurar al Tribunal al febrer de 2003, aproximadament deu dies després que l'acusessin de crims de guerra a Croàcia, Vojvodina, i Bòsnia i Hercegovina. El 21 de gener, el TPII va acceptar la sol·licitud dels fiscals d'afegir càrrecs contra Seselj per desacatament, per haver revelat la identitat de tres testimonis protegits. (OJ) AFP, 12/02/09.

La portaveu del TPII informa que el procés contra Vojislav Seselj s'ha ajornat indefinidament. Segons el dictamen, que encara no s'ha fet públic, el Tribunal decidirà si el judici pot reprendre's més endavant. La fiscalia ja n'havia sol·licitat la suspensió el 15 de gener, 18 hores abans d'abandonar el cas, al·legant que la Sala no estava en condicions de protegir la integritat dels testimonis de l'acusació. L'acusat, per part seva, va indicar que no tenia intenció d'intimidat aquells que donessin testimoni el 14 de gener. El judici al líder del Partit Radical Serbi va començar al novembre de 2007. Des d'aleshores, la fiscalia ha denunciat en diverses ocasions que els seus testimonis pateixen intimidació i estan exposats a moltes pressions. A la fi de gener, el TPII acusà Seselj de desacatament al tribunal per haver publicat els noms de testimonis protegits, i també parts d'alguns testimoniatges, en un dels seus llibres. (OJ) War Crimes prosecution Watch, 11/02/09.

Les forces de manteniment de la pau de la Unió Europea (EUFOR, en les seves sigles en anglès) registren les cases de familiars de Ratko Mladic, l'últim sospitós de crims de guerra que continua fugitiu. Patrick O'Callaghan, portaveu de l'EUFOR, informa que l'objectiu de l'operació és trobar dades que facilitin la recerca de Mladic. La detenció de Mladic, presumptament ocult a Sèrbia, és una de les condicions que ha imposat la Unió Europea per acceptar la incorporació de Sèrbia al seu si. El registre, de deu hores, es va fer a dues zones de l'est de Sarajevo. L'EUFOR i l'OTAN n'analitzaran les proves. (OJ) Reuters, 10/02/09.

Quan el punt de mira de tothom és la disputa de Croàcia amb Eslovènia per la seva frontera comuna i el bloqueig que aquest fet ha comportat per a l'accés de Croàcia a la Unió Europea, diversos estats comunitaris es mostren ara preocupats per la cooperació de Zagreb amb el Tribunal Penal de l'Haia. Serge Brammertz, fiscal del TPII, manifesta que espera més col·laboració per part de Croàcia en el cas del general Ante Gotovina, mentre que alguns estats de la Unió Europea han expressat inquietud per la col·laboració que Croàcia ofereix al Tribunal. Brammertz va presentar un informe al desembre en què indicava que la col·laboració de Croàcia era insuficient; a l'estiu ha de lliurar el següent informe a l'ONU. Aquesta setmana el fiscal també ha instat Croàcia a entregar els documents que impliquen Gotovina, acusat d'haver expulsat els serbis de Croàcia a la fi de la guerra que va tenir lloc entre 1991 i 1995. Així mateix,

ha assegurat que, després d'un any i mig, el Tribunal encara no disposa de molts dels documents que ha estat esperant. (OJ) *EUobserver.com*, 06/02/09.

Després de reunir-se amb Serge Brammertz, fiscal del TPII, la vicepresidenta de Croàcia, Jadranka Kosor, declara que el govern no disposa dels documents que requereix el Tribunal per jutjar generals d'aquest país. Així mateix, afegeix que Croàcia no té cap motiu per ocultar-los ni per obstruir la justícia. Brammertz va viatjar a Zagreb per instar les autoritats a lliurar els materials que manquen per prosseguir el cas contra els tres generals Ante Gotovina, Mladen Markac i Ivan Cermak. Aquests tres militars estan sent processats per crims comesos contra els serbis durant l'ofensiva de Zagreb l'any 1996, per recuperar les terres que els rebels serbis havien usurpat prèviament. Kosor destaca que Croàcia està interessada a satisfer totes les demandes procedents del Tribunal, atès que col·laborar-hi és una condició prèvia perquè la Unió Europea (UE) l'admeti al seu si. La UE havia interromput les converses amb Croàcia durant 2004-2005, fins que Gotovina, fugitiu, fou detingut a les Canàries. La vicepresidenta assegura que les unitats militars croates no recopilaren els informes escrits de l'ofensiva de 1995, per la qual cosa no es poden trobar els documents en qüestió. No obstant això, el govern ha assegurat que està investigant si els han robat. (OJ) War Crimes Prosecution Watch, 05/02/09.

Vlastimir Djordjevic, exgeneral serbi, compareix davant el TPII, acusat de crims de guerra. Sembla ser que Djordjevic va estar implicat en l'assassinat de centenars d'albanesos i en la deportació de 800.000 més de Kosovo entre 1998 i 1999. L'acusat, un dels aliats més propers al difunt president iugoslau Slobodan Milosevic, nega els càrrecs que se li imputen. Aquest judici és el cinquè i últim dels casos relacionats amb els crims de guerra perpetrats a Kosovo. D'altra banda, s'espera que el judici a l'expresident serbi Milan Milutinovic i altres cinc acusats per crims de guerra a Kosovo conclouï al llarg dels propers mesos. (OJ) BBC, 27/01/09.

El TPII acusa Vojislav Seselj, líder del Partit Radical Serbi, de desacatament al Tribunal per haver revelat els noms i altres detalls de tres testimonis la identitat dels quals era confidencial. Seselj ha escrit un llibre en què es va publicar aquesta informació, juntament amb altres materials i passatges de la declaració escrita d'un dels testimonis. El Tribunal considera que la seguretat dels testimonis i la integritat dels materials confidencials constitueixen elements essencials en l'estat de dret. Seselj s'enfronta a tres càrrecs per crims contra la humanitat i sis per crims de guerra relacionats amb la seva presumpta participació en la campanya de neteja ètnica perpetrada per les forces sèrbies a la regió de Vojvodina entre agost de 1991 i setembre de 1993. Seselj s'ha declarat no culpable dels càrrecs que se li imputen. (OJ) UN, 22/01/09.

El TPII trasllada Stanislav Galic, excomandant de l'exèrcit serbobosnià, a Alemanya, perquè compleixi cadena perpètua en una presó d'aquell país pels crims de guerra comesos a Sarajevo de 1992 a 1994. El TPII va condemnar Galic a 20 anys de presó al desembre de 2003. Al novembre de 2006, després que la fiscalia i la defensa recorreguessin el veredict, els jutges van estimar que la condemna aprovada pel Tribunal de l'Haia havia estat molt lleu, atesa la gravetat dels crims comesos per l'acusat. En conseqüència, el van sentenciar a cadena perpètua, amb la qual cosa el TPII emetia per primer cop la condemna màxima per primera vegada. Alemanya és un dels països que han signat un acord amb el TPII per aplicar les penes imposades pel Tribunal. (OJ) UN, 16/01/09.

Ljube Boskovski, exministre absolt pel TPII, esdevé candidat a la presidència de

Macedònia. Boskovski fou acusat d'haver participat en la mort de quatre albanesos durant la rebel·lió ètnica de 2001. Va passar quatre anys i mig a la presó, el van absoldre i va tornar a casa, on el van rebre com a un heroi. Després que el president del parlament, Trajko Veljanovski, fixés el 22 de març com a data per a les eleccions locals i presidencials, Boskovski ha estat el primer a presentar-hi la seva candidatura independent. Si bé no ha buscat el suport del seu partit, els mitjans de comunicació han assenyalat que la seva popularitat estava en alça, per ser algú que «ha guanyat el Tribunal de l'Haia». (OJ) *adnkronosinternational*, 13/01/09.

CAS KARADZIC: El TPII accepta en part la moció presentada per la fiscalia per introduir esmenes a l'acusació contra Radovan Karadzic, que en aquests moments s'enfronta a dos càrrecs —en comptes d'un— per genocidi. El primer càrrec fa referència als crims comesos a Bòsnia i Hercegovina el 1992, i el segon al juliol de 1995, per la matança de Srebrenica. Els càrrecs de complicitat en el genocidi i de violació de les convencions de Ginebra s'han retirat. El Tribunal va denegar la moció presentada pel fiscal, que hi volia afegir altres càrrecs per assassinat, perquè va considerar que no hi havia prou proves. És previst que Karadzic comparegui davant el Tribunal aquest proper divendres per presentar-hi una nova al·legació. El mes passat, Karadzic va respondre a la moció de la fiscalia mitjançant una de pròpia, en què sol·licitava que el TPII esmenés l'acusació en contra seva per poder accelerar el judici. D'aquesta manera, establia un paral·lel amb el judici a l'exlíder iugoslau Slobodan Milosevic, un procés l'extensió excessiva del qual fou molt criticada, en produir-se la mort de l'acusat. (OJ) *Jurist*, 16/02/09.

Els jutges del TPII han rebutjat la sol·licitud de jutjar Radovan Karadzic juntament amb l'excap de policia de Banja Luka, Stojan Zupljanin. És previst que el judici de Zupljanin se celebri amb el de l'exministre d'Interior serbobosnià, Mico Stanisic. Zupljanin havia sol·licitat que el seu cas es tractés juntament amb el de Karadzic. Segons l'excap de policia, d'aquesta manera s'estalviaria temps al Tribunal i s'evitaria que els testimonis s'hi haguessin de presentar dos cops. Tanmateix, els jutges han decidit que, en ajuntar tots dos casos, s'endarreriria el judici de Zupljanin i de Stanisic, previst per als propers mesos, un procés que, a diferència del de Karadzic, ja es troba en una fase molt avançada. Quant a Karadzic, que es defensa a si mateix, estava a favor d'un judici conjunt, perquè li hauria facilitat la defensa. Stanisic, però, que espera que el jutgin des de març de 2005, s'oposava que hi hagués més demores. (OJ) *RNW International Justice*, 07/01/09.

Tribunal Penal Internacional per a Rwanda (TPIR)

El TPIR condemna Emmanuel Rukundo, excapellà de les Forces Armades de Rwanda, a 25 anys de presó per genocidi i crims contra la humanitat. El Tribunal l'ha declarat culpable de participar en el segrest i l'assassinat de civils tutsis l'any 1994. La fiscalia va demostrar, més enllà de qualsevol dubte raonable, que Rukundo va estar present durant la comissió d'aquests delictes i que els soldats van actuar sota la seva autoritat. Així mateix, el va declarar culpable de l'assaltament sexual d'una jove tutsi. Entre els factors agreujants, el TPIR considera que l'acusat, que era un sacerdot conegut de la comunitat, va abusar de la seva autoritat moral i influència per promoure la matança. (OJ) UN, 27/02/09.

El secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, demana als països africans on s'oculten presumptament fugitius amb una ordre de detenció emesa pel TPIR que ajudin a buscar-los i els lliurin a aquesta institució. Ban Ki-moon recorda que, fins avui, el Tribunal, creat fa 15 anys pel Consell de Seguretat, s'ha pronunciat sobre 79 casos, que encara n'hi ha de pendents i que la seva tasca conclou el 2011. El TPIR es va crear per jutjar els autors i promotors del genocidi de Rwanda. L'any 2004, prop d'un

milió de tutsis i hutus moderats van ser assassinats durant els cent dies que duraren les matances. (OJ) UN, 27/02/09.

El dia 9 de febrer el TPIR celebra una sessió especial per intentar sortir de l'estancament en què es troba el judici a tres exlíders del Moviment Republicà Nacional per a la Democràcia i el Desenvolupament (MRND, en les seves sigles en anglès), el partit de l'expresident Juvenal Habyarimana. Un dels temes centrals de la sessió serà l'estat de salut de l'expresident de l'MRND, Mathieu Ndirumpatse, la malaltia del qual ha paralytitzat el procés des d'agost de 2008. En aquest cas, que es considera un dels més importants que ha gestionat el TPIR, el fiscal vol demostrar l'existència d'un complot criminal entre Ndirumpatse, el vicepresident Edouard Karemera i Joseph Nzirorera, exsecretari general del partit presidencial. El dia 9, després d'escoltar les parts i analitzar l'informe mèdic sobre Ndirumpatse, la Cambra decidirà si l'expresident de l'MRND està en condicions de comparèixer davant el Tribunal. (OJ) War Crimes prosecution Watch, 06/02/09.

La Sala d'Apel·lacions del TPIR confirma la condemna a cadena perpètua de François Karera. Karera, de 71 anys, que fou governador de Kigali-Rural durant el genocidi perpetrat el 1994 contra els tutsis, havia estat declarat culpable de genocidi, extermini i assassinat pel Tribunal de Primera Instància, però va apel·lar a un tribunal superior. La Sala d'Apel·lacions confirma ara les acusacions en contra seva i també el responsabilitza de la mort dels tutsis assassinats prop de la seva residència a Nyamirambo, Kigali, i de les morts a la comuna de Rushashi, on va donar suport a les milícies Internahamwe i les va armar perquè duguessin a terme les matances. La Sala d'Apel·lacions ha conclòs que, sobre la base de tots els crims comesos, l'acusat ha de complir cadena perpètua. Es tracta de la condemna més severa que ha aplicat el Tribunal fins avui. (OJ) War Crimes Prosecution Watch, 03/02/09.

Léonidas Nshogoza, investigador de la defensa del TPIR, fou arrestat al juny de 2007 pels presumptes càrrecs de suborn a testimonis, invenció de proves i interferència en l'administració de justícia durant el judici, l'any 2004, en què Jean de Dieu Kamuhanda, acusat de genocidi, va comparèixer davant el TPIR. Actualment Kamuhanda compleix dues cadenes perpètues per genocidi i extermini. Nshogoza, que va sortir en llibertat condicional al novembre de 2007, es va lliurar voluntàriament la setmana passada al TPIR, que havia emès una ordre internacional d'arrest en contra seva. Els advocats defensors del Tribunal van exigir-ne la llibertat incondicional i criticaren el procés, que al seu entendre soccava la independència del Tribunal. *Jurist*, 09/02/09.

Tribunal Especial per a Sierra Leone

El Tribunal Especial per a Sierra Leone condemna tres exlíders rebels per crims contra la humanitat. Els acusats —Issa Hassan Sesay, Morris Kallon i Augustine Gbao—, els supervivents més veterans del Revolutionary United Front (RUF), han estat declarats culpables d'assassinat, violació sexual, esclavitud sexual, atacs contra tropes de l'ONU i reclutament de menors soldat. Segons la normativa del Tribunal, tots ells tenen dret a apel·lar. El parlamentari Paul Kamara ha declarat que el judici ha estat just, però queden per discutir les indemnitzacions per a les víctimes del RUF. (OJ) *Voice of America*, 25/02/09.

Stephen Rapp, fiscal del Tribunal Especial per a Sierra Leone, informa que l'escassetat de fons, ocasionada per la crisi econòmica global, podria obligar a deixar en llibertat l'expresident liberianès Charles Taylor. El Tribunal ha imputat 11 càrrecs a Taylor per crims contra la humanitat, arran de la seva implicació en el

Revolutionary United Front, l'organització rebel presumptament responsable de l'assassinat de ciutadans de Sierra Leone. Es calcula que el pressupost del Tribunal, la totalitat del qual procedeix de donacions individuals, podria tenir un dèficit de prop de cinc milions de dòlars. Si Taylor quedés en llibertat, l'acusació es mantindria, la qual cosa deixaria la porta oberta a accions legals futures. Tanmateix, al principi de febrer, funcionaris del Tribunal van anunciar que confiaven a poder emetre un veredictes el 2010, malgrat els problemes financers. Taylor al·lega que és un indigent, però els seus detractors denuncien que té milions de dòlars amagats en bancs africans. (OJ) *Jurist*, 25/02/09.

Stephen Rapp, fiscal del Tribunal Especial per a Sierra Leone, informa que s'espera que el veredictes sobre el cas de l'expresident liberianà Charles Taylor podria dictar-se al principi de 2010. Així mateix, assenyalava que divendres passat van comparèixer al judici els darrers testimonis dels 91 que han citat els fiscals. Segons Rapp, el Tribunal farà un recés fins a l'abril, mes en què la defensa citarà els seus testimonis. Taylor s'ha declarat no culpable dels 11 càrrecs que se li imputen. (OJ)

Jurist, 03/02/09

El Programa de Supervisió del Tribunal Especial per a Sierra Leone (SLCMP, en les seves sigles en anglès) insta el govern d'aquest país a disculpar-se públicament abans d'engegar el tan esperat Programa de Reparació per a les Víctimes. El 30 de gener el govern llançarà aquest programa a través de la Comissió Nacional per a l'Acció Social, l'agència responsable d'aplicar-lo. A partir de l'Acord de Pau de Lomé, signat el 1999, i l'acta de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació de 2000, la Comissió va recomanar la creació d'un programa que gestionés les necessitats de les víctimes. Malgrat que aquest programa arriba set anys després de la fi de la guerra, l'SLCMP acull la decisió de bon grat. Segons l'informe elaborat per la Comissió, la majoria de les víctimes viuen en la pobresa, n'hi ha que han perdut extremitats i d'altres han estat rebutjades per haver estat víctimes de violacions o esclavitud sexual. El Programa és un intent de reparar el dany i retornar la dignitat a aquestes persones. (OJ) SLCMP, 29/01/09.

4. TRIBUNALS PENALS MIXTES, HÍBRIDS O INTERNACIONALITZATS

Cambres Extraordinàries dels Tribunals de Cambodja

Peter Taksoe-Jensen, assistent del secretari general de l'ONU per a assumptes legals, declara que s'han assolit avenços importants en les discussions sobre el presumpte nivell de corrupció que hi ha a les Cambres Extraordinàries dels Tribunals de Cambodja, i que s'ha examinat la possibilitat d'introduir-hi un mecanisme anticorrupció. Se sospita que les denúncies per corrupció són la causa principal de les dificultats financeres extremes a què s'enfronten les Càmeres i de la manca de donants. Tot i la crida que va fer el Japó al gener de 2009, per aconseguir 21 milions de dòlars extres, hi ha la por que les Cambres facin fallida en menys d'un mes. Al juny de 2008, les Cambres van anunciar que finalitzarien la seva labor un any abans del previst per manca de fons. (OJ) *Jurist*, 23/02/09.

Comença el judici per genocidi al cap de la cambra de tortures dels khmers roigs, Kaing Guev Eav, àlies *Duch*, el primer dels cinc acusats de l'extermini d'1,7 milions de persones fa tres dècades, durant el conegut règim de Pol Pot (1975-1979). Duch, reclamat pel tribunal internacional al juliol de 2007, va tenir la primera audiència pública al novembre de 2007. (frase incompleta) Entre els assistents a la sessió, hi havia, a més dels advocats de l'acusació i de la defensa, prop de seixanta cambodjans que hi intervindran com a testimonis, molts d'ells de l'ètnia txam, perseguida amb ferocitat pel règim dels khmers roigs. Duch, de 66 anys, fou el comandant de la presó de

Tuol Sleng, per la qual van passar unes 15.000 persones, que van ser víctimes d'interrogatoris, tortures i execucions entre els murs del recinte o al camp d'extermini de Choeung Ek, a uns 15 quilòmetres de Phnom Penh. Eren diplomàtics, monjos budistes, enginyers, professors i estudiants. No tenien sortida; només en van sobreviure sis, tal com va reconèixer el mateix Duch en una entrevista publicada a *El País*. «Cap resposta evitava la mort», va assegurar el comandant del penal. Durant la guerra que va precedir la victòria del grup maoista, a l'abril de 1975, Duch, l'exkhmer roig de menor rang que serà jutjat, va dirigir les presons M-13 i M-99, situades a la jungla del nord-oest de Cambodja i allunyades del front. El portaveu governamental cambodjà, Phy Sophan, ha afirmat que «és un dia important per a Cambodja i també per a les persones d'arreu del món que defensen el respecte als drets humans». (OJ) *El País.com*, 17/02/09.

Human Rights Watch (HRW) declara que el primer judici que celebraran les Cambres Extraordinàries dels Tribunals de Cambodja corre el risc de no reunir les garanties internacionals necessàries en matèria de justícia. Les Cambres iniciaran aquesta setmana el judici a l'exlíder dels khmers roigs Kaing Guek Eav, àlies *Duch*. L'organització manifesta que hi ha interferències polítiques clares en l'enfocament que es dóna al judici en nom de la reconciliació nacional. HRW insta la comunitat internacional, que dóna suport financer a les Cambres, a exigir una resposta a aquestes preocupacions. La denúncia de Human Rights Watch sorgeix dies després que l'Open Society Justice Initiative presentés un informe en què plantejava inquietuds similars. D'altra banda, al gener els jutges de les Cambres van negar les denúncies de corrupció que se'ls imputaven, unes denúncies que, segons sembla, incloïen casos de suborn per obtenir nomenaments judicials. (OJ) *Jurist*, 15/02/09.

Un portaveu de les Cambres Extraordinàries dels Tribunals de Cambodja anuncia una campanya a gran escala als mitjans de comunicació perquè més víctimes participin en el judici del líder khmer roig Kaing Guek-Eav, àlies *Duch*. El judici és previst per al dia 7 de febrer. Duch s'enfronta a càrrecs per assassinat i tortures, i també per crims contra la humanitat i violació de les convencions de Ginebra. Quan els khmers roigs van prendre el poder a la fi dels setanta, Duch va dirigir el campament per a presoners de Tuol Sleng (S-21) a Phnom Penh. Es calcula que a Tuol Sleng hi havia 17.000 presoners, dels quals només hi ha la certesa que en van sobreviure dotze. Les Cambres pensen jutjar vuit persones sospitoses d'haver participat en el règim dels khmers roigs. En saber que la institució disposa d'un pressupost molt limitat, el Japó ha anunciat que lliurarà 21 milions de dòlars per completar les operacions d'aquest any. (OJ) *Jurist*, 20/01/09.

Tribunal internacional per jutjar els sospitosos de l'assassinat de l'exprimer ministre libanès Rafiq al-Hariri

Quatre anys després de l'assassinat de l'exprimer ministre libanès Rafiq al-Hariri, el Tribunal Especial per al Líban obre les portes a l'Haia. L'estrena d'aquest organisme, creat el 2007 per l'ONU a petició del govern libanès, fou, en part, simbòlica. Disposa d'una seu i un fiscal en cap, el canadenc Daniel Bellemare, però encara no té president ni jutges. Tot i així, reclamarà immediatament quatre generals de les forces de seguretat libaneses, presumptament implicats en l'assassinat. Bellemare assegura que no té motius per pensar que les autoritats libaneses eludeixin col·laborar amb el Tribunal, que va batejar com el primer tribunal mundial antiterrorista. Bellemare sap que la imatge de transparència i agilitat és indispensable per a la justícia internacional, i pensa aprofitar els 60 dies hàbils de què disposa per sol·licitar al Líban l'entrega dels primers sospitosos. Jurídicament, el cas dels assassins d'al-Hariri és similar al dels processats pel conflicte dels Balcans. Es tracta d'un tribunal especial creat per a aquesta ocasió, que desapareixerà tan bon punt hi hagi un veredict. Ara bé, des del punt de vista polític, si a

L'antiga Iugoslàvia es va lliurar una guerra interètnica, en l'atemptat contra al-Hariri destaca la implicació de la veïna Síria, les tropes de la qual van entrar al Líban el 1976, quan el país va esdevenir escenari del conflicte araboisraelià i del contencións entre cristians i musulmans. Ara les forces polítiques proclius al mandatari mort subratllen la tendència prosiriana dels generals reclamats pel Tribunal. Es tracta dels excaps de la guàrdia presidencial, la seguretat de l'estat, la policia i l'espionatge militar. Així mateix, Saad al-Hariri, fill del polític i cap de la majoria antisiriana del parlament libanès, acusa Damasc de l'atac suïcida. Per això ahir va qualificar l'obertura del Tribunal de raig d'esperança. Després de l'atemptat contra al-Hariri, que havia trencat amb Síria, les crítiques de la comunitat internacional no es van fer desitjar. Damasc va negar-hi la implicació, però va retirar els seus soldats de les fronteres libaneses, on estaven presents des de feia tres dècades. Des d'aleshores Beirut i Damasc han reprès les relacions. L'entrega dels generals suposaria un indici d'apropament entre Síria i el govern del nou president dels EUA, Barack Obama. Rafiq al-Hariri era un empresari milionari que ocupà el càrrec de primer ministre del Líban en els períodes 1992-1998 i 2000-2004. Va dominar la vida política del seu país després de la guerra civil i va reconstruir Beirut, però no va poder contenir la corrupció que destruï l'economia nacional. *ELPaís.com*, 02/03/09.

El Tribunal Especial de l'ONU per al Líban entrarà en funcionament a partir del dia 1 de març. La data coincidirà amb l'arribada del fiscal Daniel Bellemare a l'Haia. El Tribunal, format per 11 jutges estrangers i libanesos, tindrà la seu a l'Haia. Durant el primer any, disposarà d'un pressupost de 51 milions de dòlars. Malgrat que encara no s'ha formulat l'acusació, Bellemare, fiscal canadenc que va presidir la Comissió Internacional d'Investigació Independent (IIIC, en les seves sigles en anglès), considera que darrere el complot hi havia una xarxa delictiva. Arran de la investigació, les tensions entre el Líban i Síria han augmentat, atès que diversos informes de la IIIC impliquen funcionaris sirians en l'assassinat d'al-Hariri. (OJ) *Jurist*, 24/02/09.

El primer ministre libanès Fuad Saniora informa que la comissió internacional que investiga l'assassinat de l'exprimer ministre Rafiq al-Hariri ha traslladat tota la documentació sobre el cas a l'Haia, seu del Tribunal Especial per al Líban. L'anunci es fa en un moment en què el Líban prepara una manifestació multitudinària per commemorar els quatre anys de l'assassinat d'al-Hariri, després del qual en va haver uns quants més de figures preeminents. Així mateix, Saniora ha comunicat que el trasllat dels quatre generals que estan sota custòdia des de l'assassinat d'al-Hariri requereix l'aprovació del Gabinet. (OJ) War Crimes prosecution Watch, 11/02/09.

5. JUSTICIA ORDINARIA Y SISTEMAS TRADICIONALES DE JUSTICIA

Àfrica

KENYA: Kofi Annan, mediador de la crisi a Kenya i exsecretari general de l'ONU, concedeix dos mesos més a les autoritats d'aquest país per a la creació d'un tribunal que jutgi els casos de violència postelectoral que es van produir el 2008. Annan assenyala que, si el tribunal no s'ha creat abans del dia 1 de maig, haurà de lliurar la llista secreta amb els noms dels deu sospitosos al Tribunal Penal Internacional (TPI). No obstant això, ha expressat la seva voluntat d'endarrerir el lliurament dels noms fins que Kenya consideri que no és possible gestionar l'assumpte localment. El primer ministre kenyà Raila Odinga ha manifestat que confia que els responsables del vessament de sang podran jutjar-se a Kenya. (OJ) RNW

International Justice, 19/02/09.

RWANDA: Un tribunal de Kigali condemna l'exministra de justícia Agnes Ntamabyariro a cadena perpètua per incitació a la violència en el genocidi de Rwanda. El Tribunal de Primera Instància de Nyarugenge troba culpables Ntamabyariro i Jean-Leonard Hategekimana d'haver participat en la planificació del genocidi, la distribució d'armes i l'assassinat de Jean Baptiste Habyarimana, aleshores governador tutsi de la província de Butare, que es va oposar al genocidi. Ntamabyariro i Hategekimana són els primers funcionaris del govern interí responsable del genocidi que jutjaran els tribunals. Ntamabyariro ha declarat que apel·larà la decisió. La majoria dels judicis relacionats amb el genocidi se celebren al TPIR. Tot i haver-se'n qüestionat la imparcialitat, el TPIR s'ha negat a traslladar els casos als tribunals rwandesos. (OJ) *Jurist*, 20/01/09.

RWANDA - CONGO RD: Rwanda lliurarà el líder rebel Laurent Nkunda a la República Democràtica del Congo. Nkunda, senyor de la guerra congolès, que es troba en arrest domiciliari a Rwanda, serà traslladat a Kinshasa perquè el jutgi un tribunal militar. No obstant això, encara no s'ha determinat la data per al judici. El Congo, que acusa Nkunda de crims de guerra, va sol·licitar-ne l'extradició després que el capturés un general tutsi durant una operació militar conjunta de Rwanda i de la RDC a l'est d'aquest darrer país. La decisió de Rwanda de lliurar Nkunda demostra que les relacions entre els dos països, que abans eren enemics, ha millorat considerablement. A canvi de la detenció de Nkunda, el Congo va obrir les portes a l'exèrcit de Rwanda, que al gener hi va enviar uns 4.000 efectius. Des de gener de 2009, s'han destruït moltes bases rebels i se n'han arrestat i assassinat diversos membres; n'hi ha d'altres que han tornat a Rwanda amb les famílies. (OJ) *International Justice*, 10/02/09.

Europa

BALCANS: La policia sèrbia emet una ordre d'arrest contra 19 funcionaris bosnians, entre els quals hi ha Ejup Ganic i Stjepan Kljujic, membres de la presidència d'estat durant la guerra que va tenir lloc al país. L'ordre també afecta altres 17 persones sospitoses d'haver ordenat l'atac a la columna de l'exèrcit iugoslau quan la dita columna es retirava de Sarajevo el 3 de maig de 1992 al principi de la guerra bosniana, que va esclatar després de la ruptura de l'antiga Iugoslàvia. Ivana Ramic, portaveu d'un tribunal serbi, ha declarat que possiblement Ganic i Kljujic van donar l'ordre d'atacar utilitzant «mitjans prohibits per a la lluita». Fins ara no s'ha processat ningú per la matança del carrer de Dobrovoljacka, al centre de Sarajevo. L'exèrcit iugoslau havia negociat una retirada pacífica de Sarajevo amb les autoritats bosnianes, però elles van parar una emboscada a la columna. Hi va haver 42 soldats morts i 73 de ferits, i 215 van esdevenir presoners de guerra. A part d'emetre una ordre d'arrest, Sèrbia no pot fer gairebé res per capturar els acusats, la qual cosa encara fa més tibants les relacions entre tots dos països. El TPII, que conclourà la seva labor l'any 2010, està traslladant els casos pendents a tribunals serbis, croats i bosnians. (OJ) *Adnkronosinternational*, 26/02/09.

La Fiscalia de Bòsnia per a crims de guerra acusa vuit serbobosnians d'haver pers part en crims de guerra durant la guerra de Bòsnia. Damir Ivankovic, Zoran Babic, Gordan Djuric, Milorad Radakovic, Milorad Skrbic, Ljubisa Cetic, Dusan Jankovic i Zeljko Stojnic són sospitosos d'haver participat en la matança del 21 d'agost de 1992, en què van perdre la vida més de 200 musulmans i croats civils, com a part d'una neteja ètnica a Mount Vlasic. Els presoners, als quals havien informat que alliberarien, van ser afusellats. L'any 2004, el TPII va condemnar l'oficial de la «Brigada d'Intervenció», Darko Mrdja, a 17 anys de presó pels assassinats comesos a Koricanske Stijene. La Fiscalia bosniana treballa juntament amb la Cambra per a Crims de Guerra del Tribunal de Bòsnia i Hercegovina, creada per alleujar la càrrega de feina del TPII. (OJ) *Jurist*, 09/01/09.

ESPANYA: El jutge de l'Audiència Nacional Fernando Andreu investigará l'exministre de defensa israelià Benjamin Ben-Eliezer i altres sis caps militars a les seves ordres per un presumpte crim contra la humanitat. Els investigats foren els presumptes organitzadors d'un bombardeig l'any 2002 a la franja de Gaza, per acabar amb la vida del dirigent de Hamàs Salah Shehadeh, però l'operació va provocar la mort de 15 persones, entre elles Shehadeh i diversos menors, segons les actuacions del jutge. A més de Ben-Eliezer, el jutge imputa els fets al comandant de les forces aèries israelianes en el moment de l'atac, Dan Halutz; al general del comandament sud de les forces de defensa israelianes, Doron Almog; al president del Consell Nacional de Seguretat israelià i assessor nacional de seguretat, Giora Eiland; al secretari militar del ministre de Defensa, Michael Herzog; al cap de l'estat major, Moshe Yaalon, i al director del servei general de seguretat d'Israel, Abraham Dichter. L'atac, que es va produir el 22 de juliol de 2002, tenia l'objectiu d'acabar amb la vida del dirigent de Hamàs. Per fer-ho, l'exèrcit israelià va utilitzar un caça F-16 que va llançar una bomba d'una tona sobre el seu habitatge, al barri d'al-Daraj, una de les zones residencials més densament poblades de Gaza. Andreu admet la querella, presentada pel Centre Palestí per als Drets Humans, després que Israel es negués a contestar una comissió rogatòria enviada a l'agost de 2008, en què preguntava si s'estaven investigant els fets en aquell país. El jutge conclou que hi ha indicis de crims contra la humanitat, atès que es tracta d'un atac contra la població civil. (OJ) *El País*, 29/01/09.

Un jutge de la Sala Penal de l'Audiència Nacional d'Espanya ordena el judici als responsables de l'assassinat de sis sacerdots jesuïtes, juntament amb la majordona i la seva filla, al novembre de 1989. El jutge Eloy Velasco admet a tràmit el cas després que l'Associació Espanyola de Drets Humans i el Center for Justice and Accountability, de Califòrnia, EUA, el presentessin al novembre de 2008, per jutjar 14 exfuncionaris de l'exèrcit salvadorenc acusats de crims contra la humanitat. Velasco també ha nomenat fiscal Domingo José Collado Molinero. La Sala ha declinat jutjar l'expresident Alfredo Cristiani per manca de proves i perquè, si bé està acusat d'haver ajudat a ocultar-ne els responsables, aquest darrer fet no constitueix un crim contra la humanitat com a tal. La Sala ha iniciat la investigació prenent declaració a les autoritats salvadorenques implicades en el cas. (OJ) *Jurist*, 14/01/09.

Amèrica

ARGENTINA: Jorge Carlos Olivera i uns altres cinc alts caps (dos generals, dos coronels i un tinent coronel, subcaps de la mateixa zona militar), representants del terrible Primer Cuerpo del Ejército, que va encapçalar la repressió política a Buenos Aires a partir de 1976, compareixen davant la justícia. Olivera està acusat de quatre assassinats, 116 segrests i desaparicions, i nombrosos delictes de tortura. Entre les seves víctimes, també hi pot haver l'escriptor i periodista Haroldo Conti. Amb l'arribada de la democràcia se'l va processar, però la seva condemna eventual es va interrompre gràcies a les lleis de perdó i amnistia. El 2003 es van reobrir les causes, el van tornar a detenir i va estar a la presó durant tres anys, fins que la Cambra de Cassació el va posar en llibertat en l'espera de judici. El secretari de drets humans del Ministeri de Justícia, Eduardo Luis Duhalde, assegura que les proves recollides són tan aclaparadores que la condemna està assegurada. El judici durarà mesos, arran del gran nombre de testimonis citats, entre els quals hi ha algunes de les víctimes que van aconseguir sobreviure després de passar per algun dels centres de detenció controlats pel Primer Cuerpo del Ejército, encapçalat pel tristament famós general Carlos Suárez Mason, mort el 2005 d'un atac de cor. Indrets com el Banco, el Olimpo o Automotores Orletti formen ja part de la història de la infàmia a Argentina. (OJ) *El País*, 11/02/09.

EUA - LIBÈRIA: El fill de Charles Taylor, expresident de Libèria, que actualment jutgen a l'Haia, ha estat condemnat a 97 anys de presó pel Tribunal del Districte de Florida, als EUA, per tortures comeses a Libèria. Charles Arthur Emmanuel, ciutadà nord-americà, fou declarat culpable a l'octubre de 2008 d'haver liderat un grup paramilitar que va torturar i assassinar opositors durant la presidència del seu pare, Charles Taylor. La jutge Cecilia M. Altonaga, que va emetre la condemna, va manifestar que la pena justifica/és proporcional a l'horror que Taylor va infligir a les seves víctimes. Així mateix, va afegir que el judici havia estat possible gràcies en gran manera al valor de les persones que van tenir la fermesa de donar testimoni individual sobre el seu sofriment. Charles Arthur Emmanuel ha estat la primera persona acusada extraterritorialment, d'acord amb l'Estatut Federal contra la Tortura, que permet que els tribunals federals dels EUA jutgin ciutadans nord-americans que hagin aplicat tortures a l'estranger. (OJ) *Jurist*, 10/01/09.

EUA - SOMÀLIA: El Tribunal d'Apel·lacions dels Estats Units revoca la decisió del tribunal del districte de Virgínia, que l'any 2007 va refusar el judici contra l'exgeneral somali Mohamed Ali Samantar, acusat de supervisar l'ús sistemàtic de la tortura, violacions i execucions massives comeses al Sudan contra la població civil als anys vuitanta. La decisió del Tribunal d'Apel·lacions implica que el cas de Samantar s'ha readmès novament. Van presentar la denúncia cinc supervivents de tortures i d'altres violacions greus de drets humans, però el tribunal californià va considerar que el general tenia immunitat. La directora del Center for Justice and Accountability, que inicià el plet, manifesta que la decisió del Tribunal d'Apel·lacions és una victòria extraordinària per al poble de Somàlia, que va patir la repressió sota el règim militar de Siad Barré i del general Samantar. (OJ) The Center for Justice and Accountability, 08/01/09.

Els fiscals peruans demanen que la condemna a Alberto Fujimori no sigui menor de 30 anys. És previst que el veredicte s'emeti a mitjan març. Fujimori, de setanta anys d'edat, està acusat d'haver ordenat dues matances que van acabar amb la vida de 25 persones durant el seu controvertit mandat, que va concloure l'any 2000. La fiscalia també acusa l'expresident d'haver dissenyat una guerra bruta per combatre el grup insurgent Sendero Luminoso. Fujimori ha negat els càrrecs que se li imputen. En cas que recorregués el dictamen final del Tribunal Suprem, el judici, iniciat al desembre de 2007, podria prolongar-se indefinidament. D'altra banda, les audiències s'han ajornat en diverses ocasions, arran de la salut fràgil de Fujimori. (OJ) War Crimes Prosecution Watch, 11/02/09.

Oceania

AUSTRÀLIA - CROÀCIA: El Tribunal Federal australià rebutja la sol·licitud de l'excomandant paramilitar serbi Dragan Vasiljkobic de revisar l'ordre d'extradició emesa el 2007, segons la qual Vasiljkobic hauria de ser lliurat a les autoritats croates. Vasiljkobic, també conegut com Daniel Snedden, està acusat de crims de guerra pel tracte dispensat a presos croats durant la guerra de la independència, que va tenir lloc entre 1991 i 1995. El jutge Dennis Cowdroy ha rebutjat els arguments presentats per l'acusat, que al·lega que a Croàcia no tindria un judici just. Vasiljkovic es va traslladar a Austràlia quan tenia 15 anys i va obtenir la nacionalitat australiana abans de tornar a Sèrbia i participar al conflicte. A sol·licitud de Croàcia, el van arrestar a Austràlia el 2006. (OJ) *Jurist*, 03/02/09.

6. LEYES DE AMNISTÍA

Àfrica

SUDAN: El president del Sudan, Omar al-Baixir, concedeix l'amnistia a 24 persones detingudes per la seva implicació en els conflictes actuals que assolen la regió de Darfur. El ministre de justícia, Abdel Bassit Sabdarat, anuncia que el president ha emès un decret al respecte; assenjala que la decisió pretén fomentar els esforços per assolir la pau i agrair el paper de l'estat de Qatar. En l'acord de bona voluntat signat a Doha, capital de Qatar, el 18 de febrer, el govern sudanès i el grup rebel Justice and Equality Movement van acordar intercanviar presoners de guerra i els que compleixen condemna per ser culpables del conflicte. El president sudanès i l'emir de Qatar, Sheikh Hamad bin Khalifa Al-Thani, van mantenir converses a porta tancada immediatament després de la visita de l'emir a Khartoum. (AMN) *China View*, 21/02/09.

7. COMISIONES DE LA VERDAD Y OTRAS COMISIONES

Àfrica

LIBÈRIA: La presidenta de Libèria, Ellen Johnson Sirleaf, demana disculpes a la nació pel suport que va oferir en el seu moment a l'home que va arrossegar el país a una guerra civil que va durar 14 anys. La presidenta, que va declarar sota jurament davant la Comissió de la Veritat i la Reconciliació, va manifestar que Charles Taylor l'havia enganyada. Així mateix, va afirmar que va enviar diners a l'expresident liberianès durant els primers anys de la guerra, que va esclatar quan l'exèrcit de Taylor va envair el país l'any 1989. Sirleaf, economista graduada a Harvard, ha estat molt mimada per la comunitat internacional des que va assumir la presidència l'any 2005 i es va convertir en la primera dona africana escollida democràticament per dirigir un estat. Es considera que la presidenta ha aconseguit atreure inversions estrangeres a Libèria i esborrar part del deute que tenia el país, a més d'haver combatut la corrupció eficaçment. No obstant això, el seu paper durant el conflicte de Libèria encara entela la imatge de Sirleaf al país. (CV) AFP, 12/02/09,

Sheikh Kafumah Konneh, membre de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació liberiana, acusat de pertànyer a una de les múltiples faccions rebels que lideraren la guerra civil de 1989 a 2003. Es considera Sheikh Kafumah Konneh membre fundador de l'organització United Liberation Movement for Democracy in Liberia (ULIMO-K), antany liderada per Alhaji Kromah. El president de la Comissió, Jérôme Verdier, ha demanat a Sheikh Kafumah Konneh que se'n retiri, arran de la naturalesa d'alguns testimonis presentats davant la Comissió. Segons Konneh, aquests testimonis són totalment falsos i només pretenen tacar la seva reputació. (CV) *Voice of America*, 04/02/09.

George Mansuo i Edward T. Zamay, comandants destacats del desaparegut National Patriotic Liberation Front (NPFL), de Charles Taylor, compareixen separadament davant la Comissió de la Veritat i neguen categòricament les denúncies presentades en contra seva. Mansuo declara que no va presenciar cap assassinat, saqueig ni destrucció de cases, i al·lega que aquestes accions són contràries als procediments utilitzats pel grup rebel. Així mateix, assegura que no tenia coneixement de les matances

presumptament comeses pel seu grup i afegeix que, durant els més de deu anys que n'ha estat membre, únicament ha presenciada una execució, la de l'excomandant Sam Lato. Mansuo també informa que el seu grup no va estar implicat en cap enfrontament amb faccions rivals, tot i ser un dels primers rebels que van creuar la frontera amb la Costa d'Ivori per unir-se a les tropes lleials a Samuel Kanyon Doe, que en aquella època presidia el país. (CV) *The Liberian Journal*, 04/02/09.

Amnistia Internacional acull de bon grat la recomanació de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació de crear un tribunal penal amb jurisdicció per als crims i les violacions greus de drets humans i del dret internacional humanitari comesos a Libèria entre gener de 1979 i octubre de 2003. L'organització dona suport a la recomanació de la Comissió que s'indemnitzi comunitats i individus, i que es reformin algunes institucions públiques. Així mateix, insta el govern de Libèria a actuar, amb el suport d'organitzacions internacionals i de donants, inclòs l'International Contact Group-Liberia (ICGL), per jutjar els responsables de les accions i oferir reparació a les víctimes. Amnistia Internacional mostra també satisfacció pel fet que la Comissió hagi decidit no recomanar l'amnistia per aquestes violacions. (CV) AI, 23/01/09.

<http://www.amnesty.org/en/library/info/AFR34/002/2008/en>

La presidenta de Libèria, Ellen Johnson Sirleaf, anuncia que vol reunir-se amb els membres de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació (CVR) per discutir alguns temes. En el seu informe preliminar, la CVR va recomanar la creació d'un tribunal penal per jutjar individus i grups armats que la Comissió considerés responsables de violacions greus de drets humans. Segons Massa Washington, membre de la CVR, la Comissió està inquieta pel fet que la presidenta hagi anunciat als mitjans de comunicació la seva intenció de reunir-se amb la CVR, cosa que no havia fet anteriorment, tot i les diverses trobades que hi ha mantingut. (CV) *Voice of America*, 22/01/09.

La Comissió de la Veritat i la Reconciliació (CVR) de Libèria es reuneix per abordar temes relacionats amb els grups vulnerables i amb persones amb necessitats especials. La trobada, que tindrà lloc al Centennial Memorial Pavilion, oferirà als grups l'oportunitat de relatar les seves experiències, plantejar inquietuds i presentar recomanacions que permetin assolir la reconciliació nacional. L'article IV, secció 4 (e) de l'acta de creació de la CVR atorga a l'ens la responsabilitat d'adoptar mecanismes específics que permetin gestionar les experiències dels grups vulnerables i de les persones amb necessitats especials a Libèria. En aquest sentit, la CVR ha fet un seguit d'investigacions sobre les violacions de drets humans perpetrades durant el conflicte i ha celebrat audiències individuals, institucionals i temàtiques sobre qüestions transversals, en què ha analitzat l'impacte social, econòmic i polític del conflicte de Libèria sobre persones amb necessitats específiques. La Comissió també ha presentat el primer de diversos volums que integraran l'informe final de la CVR. (CV) *New Liberian*, 18/01/09.

John Steward, membre de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació (CVR) de Libèria, informa que la Comissió recomanarà la creació d'un tribunal especial que consideri els casos de sospitosos de crims de guerra durant la guerra civil, que va tenir lloc entre 1989 i 2003. La Comissió, creada a partir de l'acord de pau que va finalitzar una guerra de catorze anys de durada, a fi de documentar i investigar les violacions de drets humans, ha rebut crítiques per manca d'autoritat. La setmana passada, la CVR va iniciar la fase final del procés, amb

charrsid1333213 el testimoni públic de víctimes i sospitosos, i s'espera que conclouï la labor al juny de 2009. Malgrat que la CVR es va engegar a l'octubre de 2006, la primera audiència no es va celebrar fins a gener de 2008, atès que al juny se'n van interrompre les sessions per manca de fons. Al principi d'aquest mes, un tribunal nord-americà va condemnar el fill de l'expresident liberianès, Charles Taylor, a 97 anys de presó. L'acusa de ser responsable de tortures a Libèria. (CV) *Jurist*, 18/01/09.

ÍNDIA: L'Associació de Pares de Persones Desaparegudes (APPD) insta el ministre Omar Abdullah a investigar les desaparicions que s'han produït al llarg dels darrers vint anys. L'entitat assenyala que, al maig de 2008, Omar Abdullah va plantejar la necessitat de crear una comissió de la veritat i la reconciliació amb aquesta finalitat; per tant, l'Associació considera que, ara que Abdullah ocupa un càrrec governamental, hauria d'iniciar el procés. L'APPD també opina que la Comissió hauria de resoldre la qüestió de les tombes sense noms que l'any passat es van trobar a 18 pobles d'Uri. El portaveu de l'APPD, Ghulam Nabi Mir, comenta que dos veterans de la Conferència Nacional —Ali Muhammad Sagar i Abdul Rahim Rather— van presentar un projecte de llei a l'Assemblea Legislativa per crear una comissió que investigués les desaparicions, però que més endavant el govern s'hi va oposar. (CV) Asian News Agency, 30/01/09.

Amèrica

El president del Comitè Judicial del Senat, Patrick Leahy, insta a la creació d'una comissió de la veritat a l'estil de la sud-africana per investigar les accions de l'administració Bush, entre elles la justificació de la guerra a l'Iraq, el tracte dispensat als detinguts i el programa d'escoltes il·legals. Leahy assenyala que cal trobar un equilibri entre la difusió pública dels errors de l'administració Bush, per evitar que es repeteixin, i el desig de continuar endavant en comptes d'abocar responsabilitats. Segons el seu parer, la creació d'una comissió de la veritat assoliria aquest objectiu. Per la seva banda, el president Barack Obama ha manifestat que encara no ha revisat aquesta proposta, però que és del parer que no hi ha ningú per sobre de la llei. Per tant, si hi ha exemples clars de conductes errònies, caldrà processar-ne els culpables, tal com es processa qualsevol altre ciutadà. El president nord-americà ha afegit que està més interessat a mirar cap al futur que a mirar enrere. (CV) *Jurist*, 10/02/09.

Àsia

GUATEMALA: César Dávila, director del Programa Nacional de Compensació de Guatemala, anuncia que el govern del país ha reunit més de tres mil denúncies per violacions de drets humans presumptament comeses durant la guerra civil que va tenir lloc entre 1960 i 1996. Han presentat les denúncies aproximadament 5.000 víctimes, que al·leguen casos de desaparició forçada, desplaçament, execució extrajudicial, tortures i violacions, per part de soldats i paramilitars, entre d'altres. Dávila assenyala que el fiscal general processarà els casos i els enviarà a l'Oficina de Drets Humans. La guerra civil de Guatemala va provocar més de 200.000 morts, la majoria indígenes. Segons un informe presentat per l'ONU el 1999, els militars foren responsables del 95 per cent de les víctimes. Com a resposta a aquestes violacions, l'any 2003 el govern va fundar el Programa Nacional de Rescabament (PNR), per gestionar les denúncies. Al febrer de 2008, el govern va anunciar que pretenia desclassificar els documents que descriuen les violacions de drets humans comeses pels militars durant la guerra civil. (RE) *Jurist*, 01/02/09.

REGNE UNIT: La British Press Association informa que un grup de manifestants interromp el llançament d'un informe que analitza el llegat del conflicte d'Irlanda del Nord i formula acusacions per la mort dels seus éssers estimats. L'autor de l'informe és el Consultative Group on the Past, grup independent creat per gestionar el llegat de dècades de violència a Irlanda del Nord, que ocasionaren la mort de més de 3.000 persones. L'informe inclou aproximadament 30 recomanacions sobre la forma de guarir les ferides del passat i construir un futur millor. Una de les propostes essencials, consistent en el lliurament de 12.000 lliures esterlines als familiars de les víctimes, ha estat molt controvertida: les famílies de algunes de las persones assassinades por grups paramilitars han qualificat aquesta indemnització de «diners ensangonats». Peter Robinson, líder del Northern Ireland's Democratic Unionist Party (DUP), s'ha reunit amb Shaun Woodward, secretari d'estat per a Irlanda del Nord, per expressar la seva oposició a aquestes indemnitzacions, que no fan cap distinció entre les famílies de paramilitars i les de civils assassinats. El primer ministre Gordon Brown ha declarat que reconeix que la proposta és molt polèmica i que el govern haurà d'estudiar acuradament l'informe abans de respondre-hi. (RE) *CNN.com*, 28/01/09.

CODIFICACIÓ

JCP (justícia i construcció de pau), OJ (òrgans judicials), AMN (amnisties), CV (comissions de la veritat), RE (reparacions), RJ (reforma de la justícia) i ALTRES.

FONTS CONSULTADES DIÀRIAMENT

ACNUR, *Africa Focus*, *Afrol News*, Agence Europe (AE), Agence France Press (AFP), *Alertnet*, *Al- Ahram Weekly*, *Al-Hayat*, *Al-Quds al-Arabi*, *Al-Sharq al-Awsat*, *Al-Yasira*, *Al-Zaman*, Amnistia Internacional (AI), *Allafrica*, *Arms Dealing*, *Arms Trade Observer*, *Asian Journal* (AJ), *Assam Live*, *BASIC*, BBC, *Boletín de Prensa Árabe en Castellano* *Al-Fanar* (AF), *Burundi Realités*, *China Daily*, Consell d'Europa, *Daily Dawn*, *Defence News*, *Desarme.org*, Deutsche Presse Agentur (DPA), *Digital Congo*, *Disarmament News*, ECHO, EFE, *El Espectador*, *El Tiempo*, *El País* (EP), Europa Press, *Expressindia*, *Financial Times* (FT), *Goasiapacific*, *Ha'aretz*, *Hiiran*, *Horn Afrik*, Human Rights Education Associates (hrea.org), Human Rights Watch (HRW), IANSA, *Independent Online* (IOL), International Crisis Group (ICG), Inter Press Service (IPS), IRIN, *Jakarta Post*, *Jeune Afrique*, *Kabar Irian News*, *La Opinión*, *La Vanguardia* (LV), *Le Monde* (LM), *Manila Times*, *Nation*, *Nato.int*, *Nepal News*, *Newshaiti*, *New Vision*, Norwegian Council for Africa (NCA), Norwegian Refugee Council (NRC), *Nueva Mayoría*, OCHA, *O Globo*, OSCE, Panapress, *Philippine Star*, *Prensa Libre*, *Punto de Noticias*, Refugees International (RI), *Reliefweb* (RW), Reuters, Security Watch, Somali National Reconciliation Conference (SNRC), South African Broadcasting Corporation (SABC), *Sudan Tribune*, *Tamil Net*, *The Assam Tribune*, *The Daily Star*, *The Guardian* (TG), *The Jordan Times* (JT), *The Kathmandu Post*, *The New York Times* (NYT), *The Times of India*, UN News (UN)

FONTS ESPECIALITZADES

African Transitional Justice Research Network, Asian Commission for Human Rights, Coalición por la Corte Internacional, Corte Penal Internacional Forum Asia, Global Justice Center, Human Rights Center-University of California- Berkley, International Center for Transitional Justice (ICTJ), International Network to Promote the Rule of Law (INPROL), Institute for Justice and Reconciliation (IJR), *Jurist*, Redress, Transitional Justice Forum, Transitional Justice Institute-University of Ulster Transitional Justice Network (AAAS), Trial Watch, Women's Initiatives for Gender Justice.

GLOSSARI

ACNUDH (Alt Comissionat de Nacions Unides pels Drets Humans), AIEA (Agència Internacional de l'Energia Atòmica), BM (Banc Mundial), CDHNU (Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides), CICR (Comitè Internacional de la Creu Roja), Dòlars (dòlars dels EUA), FMI (Fons Monetari Internacional), OMC (Organització Mundial del Comerç), OMS (Organització Mundial de la Salut)

ESCOLA DE CULTURA DE PAU, Programa de Drets Humans

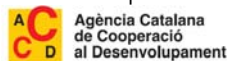
Mòdul A, Parc de Recerca - Universitat Autònoma de Barcelona

08193 Bellaterra, Espanya - Tel.: + 34 935 868 846 - Fax: +34 935 813 294

Web: www.escolapau.org E-mail: pr.dretshumans.escolapau@uab.cat

Us hi podeu subscriure gratuïtament a: <http://www.escolapau.org/programas/suscripcion.htm>

Amb el suport de:

www.cooperaciocatalana.cat

Els continguts d'aquest estudi són responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i en cap cas poden considerar-se com l'opinió de la Generalitat de Catalunya.